

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 36.—
polletno Din 18.—
posamezna številka Din 1.50

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:
Din p
Pri 1 × objavi 1/1 str. 600.—
„ „ „ 1/2 „ 300.—
„ „ „ 1/4 „ 150.—
„ „ „ 1/8 „ 75.—
„ „ „ 1/16 „ 37.50

VIII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1925.

Štev. 24.

Obrtniški koledar 1926.

Obrtniški koledar za leto 1926. je že izšel in se je po večini tudi že razposlal. V koledarju najde obrtnik marsikaj koristnega, ker je vsebina na novo urejena in zelo bogata. Koledarček je pravi kašipot za vsakega, zato naj si ga nabavi sleherni obrtnik. Kdor ga ni še naročil, naj stori to takoj, da ne bo prepozno. Cena koledarju je letos samo 10 Din. — Naroča se pri

Upravištvu „Obrtnega Vestnika“.

Za odpis davčnih zaostankov.

Na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo dne 11. t. m. je zvezni načelnik g. Engelbert Franchetti stavil naslednji predlog:

Davčno breme postaja pri nas od leta do leta občutnejše. Posebno občutimo težo visokih davkov gospodarsko šibkejši sloji, med tem v prvi vrsti obrtniki. Gospodarski položaj obrtništva postaja vedno neugodnejši. Kljub temu pa se davki vedno ostré. Davčno breme je tem težje, ker se dohodnina pobira še vedno po stari kronski lestvici in se vedno večjemu številu malih obrtnikov nalaga davek na poslovni promet, katerega bi morali biti mali obrtniki že po zakonu oproščeni.

Izterjavanje davkov dobiva vedno ostrejšo obliko. Davčni izterjevalci se ne strašijo še pred tako občutnimi posledicami poostrenega izterjevanja davkov. Na plačilno zmožnost davkoplačevalca se davčni uradi prav malo ozirajo. Za odplačilo zaostankov dovoljene ugodnosti se raztezajo skoro praviloma samo na par mesecev. Največkrat davkoplačevalec v dobi, v kateri naj bi poravnal svoje obveznosti, niti toliko ne zasluži, kolikor bi moral plačati davkov. Zadolževanja obrtništva so zaradi tega vedno izdatnejša, ker večina nima toliko osnovnega premoženja, da bi ga mogla brez škode za uspeh obratovanja tudi samo deloma porabiti za odplačilo davčnih zaostankov.

Prošnje za odpis davčnih zaostankov obstajajo dosledno nevpoštevane ali pa se rešujejo odklonilno, češ, da je milosten odpis davkov po zakonu nemogoč. Pri takih razmerah se vedno bolj množi število malih ljudi, ki bi morali odprodati vse svoje premoženje, ako bi hoteli naenkrat poravnati svoje davčne zaostanke. Večini bi pa niti realizacija celotnega premoženja ne zadostovala za plačilo vseh za-

ostankov. Ako bi se ti zaostanki prisilno izterjali, četudi v daljših rokih, bi bila večina malih obrtnikov prisiljena, skrajno omejiti svoje obratovanje, če že ne odprodati svojega orodja in iskati nadaljnje eksistence kot pomožno delavstvo. V drugih pridobitnih strokah niso razmere prav nič ugodnejše. Da se te ne le za obrtništvo, ampak za vse gospodarsko šibkejši sloje sploh nevzdržne razmere omilijo, je gospod Franchetti predlagal: «Visoka zbornica se obrni na ministra financ s prošnjo, da vpoštevaje skrajno neugoden položaj gospodarsko šibkejših slojev z izdatnejšimi davčnimi zaostanki pooblasti generalno direkcijo neposrednih davkov, odnosno delegacijo v Ljubljani, da se smejo davčni zaostanki do 8000 Din, kateri prav za prav niso izterljivi, odpisati, ako bi njihovo prisilno izterjavanje resno ogrozilo preživljanje davkoplačevalca in njegove družine ter bistveno kratilo njegovo davčno moč.»

Ta predlog je sprejela zbornica soglasno.

Prispevki za delavsko zavarovanje.

(Referat tajnika dr. Ivana Plešsa na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo dne 11. decembra 1925.)

Oprta na predložene pritožbe proti zakonu o zavarovanju delavcev, ki nikakor ne odgovarja gospodarskim in socialnim potrebam naše države in ogromno obremenjuje našo produkcijo, ne da bi zato nudil zavarovancem v primeru resnične potrebe izdatne pomoči, je zbornica kmalu po uvedbi zakona v utemeljenih predstavkah zahtevala, da se zakon o zavarovanju delavcev ob sodelovanju vseh zainteresiranih krogov podvrže temeljiti reviziji in to tako glede njegove formalne kakor tudi materialne strani.

Pokret za reformo zakona je prešel v vse gospodarske kroge in je prav kmalu dobil značaj splošne in intenzivne zahteve celokupnega našega gospodarstva. Dasi je zbornica svojo zahtevo po reviziji zakona večkrat ponovila, vendar ni mogla doslej v tej smeri doseči želenih uspehov. Pač pa je tu izrecno poudariti, da je zbornica kot prva ugovarjala temu, da se, še preden se reorganizira bolezensko in nezgodno zavarovanje, uvede starostno, invalidno in dosmrtno zavarovanje, ki bi se moralo v zmislu zakona avtomatično uvesti že s 1. julijem 1925. Protestu zbornice so se pridružile tudi druge gospodarske korporacije in uvedba te panoge zavarovanja se je odložila do nedoločene terminu, s čimer

se je celokupni naši industriji, trgovini in obrti ter tudi delavstvu prihranilo znatne vsote, kajti za to panogo je proračunjeno za vso državo letnih 92 milijonov dinarjev, za Slovenijo pa okoli 17 milijonov. Izpremembe zakona samega pa doslej še ni bilo mogoče doseči in zakon se kljub evidentnim velikim hibam izvaja dalje brez ozira na konstantne, utemeljene pritožbe interesentov. Obstoječe hibe prinašajo vedno težje posledice tako za delojemalce in delodajalce kakor tudi za celotno stavbo zavarovanja samega.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je pred kratkim objavil bilanco za leto 1924., ki nam kaže, v kakem težkem položaju se nahaja njegovo finančno gospodarstvo.

Napram poslovanju v letu 1923. so se izdatki v preteklem letu 1924. zvišali za 26'05 %, prejemki pa samo za 2'57 %, kar nam očitno kaže nevarno pot, na kateri se nahaja ta zavod. Ker je v svrhu sanacije položaja zvišanje prispevkov s strani našega, z javnopravnimi dajatvami že itak preobremenjenega gospodarstva absolutno nemogoče, je stremeti predvsem po znižanju izdatkov, v prvi vrsti po znižanju upravnih stroškov urada. Dasi so se ti po podatkih, ki pojasnjujejo objavljeno bilanco, znižali od 19'22 % v letu 1923. na 18'74 % v letu 1924., so vendar še vedno previsoki in bi se jih moralo že v prihodnjem letu absolutno znižati vsaj na 12 % in to predvsem potom redukcije.

Uradniški stalež Okrožnega urada za zavarovanje delavcev znaša okroglo 180. Ako vzamemo za primer Nemčijo, kjer pride pri večjih socialno zavarovalnih institucijah na 1000 zavarovancev po 1 uradnik, bi mogli sorazmerno pri nas pri povprečno 75.000 zavarovanih znižati stalež uradništva na polovico, odnosno ako vpoštevamo dejstvo, da se pri nas izvršuje zakon o zavarovanju še-le tri leta in da je le s težavo mogoče vzgojiti kader potrebnega, dobro rutiniranega uradništva, vsaj na 130 do 135. Sistematična namestitve vseh uradov v novem poslopiju, ki omogoča z racionalno porazdelitvijo poslov popolno izkoriščanje delavnih sil, bi vsekakor tudi že sedaj omogočila neobhodno potrebno redukcijo.

Tudi bi bilo takoj mogoče znižati število uradnikov pri nekaterih poslovalnicah, kjer so n. pr. trije, a bi mogel vse posle, kakor je zbornica informirana, lahko izvrševati samo eden. Z manjšim številom dobro kvalificiranih, a zato dobro honoriranih uradnikov, bi se moglo ob eksperimentalnem reševanju vseh poslov na upravnih stroških znatno prištediti.

Vendar ne smemo tu opustiti zahteve, da se pri reviziji zakona uvede za Okrožni urad širša upravna decentralizacija. Sedanja odvisnost od Zagreba povzroča mnogo nepotrebnega dopisovanja, zamudnega birokratičnega dela, ki bi ob smotreni upravni decentralizaciji popolnoma odpadlo.

Pri sedanji ureditvi zavarovanja je pa treba upoštevati dejstvo, da je nosilec nezgodnega zavarovanja po zakonu Osrednji urad v Zagrebu in je Okrožni urad v Ljubljani za to panogo zavarovanja samo posredovalec. Tako ima Okrožni urad v Ljubljani glede nezgodnega zavarovanja sprejemati prijave obratov, ugotoviti vse podatke o tehnični ureditvi obratov v svrhu uvrstitve v nevarnostne razrede, sprejemati ob nezgodah prijave, ugotavljati pravne predpogoje za prejem rente, določati višino rente, sploh ima Okrožni urad vršiti vse funkcije tega zavarovanja, mora pa nasproti vse vterjane nezgodne zavarovalne prispevke po zakonu oddati Zagrebu.

Na nezgodno zavarovalnih prispevkih se je do 30ega septembra 1925 predpisalo 26.432.706 Din. Od te vsote je

bilo vplačanih 22.874.232 Din, od katerih se je doslej odkazalo Osrednjemu uradu v Zagrebu 10.581.000 Din. Od ostalega se je uporabilo doslej 6.283.435'02 Din za zgradbo ambulatorija v Ljubljani. Nova stavba za ambulatorij na Miklošičevi cesti je tedaj zgrajena iz sredstev, ki bi se po zakonu morala oddati Osrednjemu uradu v Zagrebu, zidana je na breme nezgodno zavarovalne panoge.

Bolniško zavarovalna panoga pa, katero izvršuje Okrožni urad za zavarovanje delavcev sam, je zaključila leto 1924. z visokim deficitom, ki je posebno karakteriziran po vsoti nevplačanih prispevkov. Na koncu leta 1921. je znašal skupni preostanek na neporavnanih prispevkih izza leta 1922. dalje 22.575.551'13 Din, od katerega zneska odpade samo na bolniško zavarovanje 16.290.305'25 Din. Jasno je, da povzročajo tako ogromni zaostanki pri plačevanju za redno poslovanje velike ovire in da je tu dolžnost delodajalcev, da zadostijo svojim obveznostim, v kolikor so nesporne. Sodno izterjavanje zaostankov samo zahteva, po informacijah, ki smo jih dobili od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, polno zaposlitev deset uradnikov. Pri rednem plačevanju prispevkov bi to delo odpadlo in bi se s tem prihranilo deset delavnih moči. Zbog nerednega plačevanja se je moralo vporabiti za tekoče izdatke tudi suficit v iznosu 7.000.000 Din, ki je preostal od prejšnjih okrajnih blagajn, s čimer se je doslej izgubilo že mnogo na samih obrestih. Znižanje upravnih stroškov je v tem pogledu tedaj odvisno tudi od delodajalcev samih, ki bi morali z ozirom na skupne interese svoje obveznosti po možnosti točno izvrševati.

Sodelovanje interesentov je v svrhu znižanja izdatkov zavarovanja neobhodno potrebno tudi pri pobijanju simulantstva. Postavko, ki prav močno obremenjuje finančni položaj Okrožnega urada, in katero bi se moglo, in katero se tudi mora znatno znižati, tvorijo dajatve na hranarini, ki znašajo pri nas 38 % celokupnega čistega predpisa. V drugih socialno še naprednejših državah znaša ta odstotek komaj 30. Za znižanje tega odstotka na statistično dokazani in upravičeni minimum ni bilo potrebno znižanje dajatev, ampak je tu iskati odpomoči predvsem v omejitvi simulantstva, kjer bi morali v odlični meri sodelovati tudi interesi sami.

Stroški za zdravljenje in nego zob znašajo 3 % celokupnih predpisanih dajatev za bolezensko zavarovanje. Po striktnih določilih zakona o zavarovanju delavcev, in le ta so za nas merodajna, bi bilo dopustiti samo zdravljenje zob, nikakor pa ne tehnično nego, kakor drago plombiranje in drugo. Vsaka druga širša interpretacija zakona, ki nalaga socialnemu zavarovanju stroške, ki morajo resno ogroziti celotno stavbo zavarovanja, ne bi smela biti dopustna v smislu zakona, katerega intencija je, da zavaruje samo slučaje bolezni.

Tudi bi bilo, da se preprečijo primeri izkoriščanja socialnega zavarovanja, uvedi daljšo karenčno dobo za predpogoj na pravico zdravljenja zob, in sicer minimalno za čas enega leta. Praksa kaže, da pade prav neznamenit odstotek stroškov na zdravljenje zob na poklicno delavstvo, ki se poslužuje pomoči zobozdravnika samo pri fiktivni bolezni, ampak da gre tu le za prehodne delavce in delavke, ki se zavarujejo samo z namenom, da zavarovanje izkoristijo za zdravljenje zobovja. Z uvedbo daljše karenčne dobe bi se primere takega izkoriščanja brez dvoma znatno omejilo.

Drugi primer, kjer je dana prilika, da se tudi zbog kratke karenčne dobe institucija socialnega zavarovanja v prav nevarni meri izkorišča, so porodniške dajatve, ki znašajo pri nas 10'26 % in ki dosežejo na primer v sosedni Avstriji, kjer stoji razvoj socialnega zavarovanja najmanj na isti stopnji, kakor pri nas, komaj 5 %. Po za-

komu ima zavarovanka pravico do porodniških dajatev dva meseca pred in dva po porodu. A karenčna doba, to je doba, tekom katere mora biti članica zavarovana, da ima sploh pravico do porodniških dajatev, znaša pri nas samo tri mesece. Pri daljši karenčni dobi, kakor jo imajo druge države in kakor jo imajo pri nas tudi rudarji, kjer znaša devet mesecev, bi se dalo porodniške stroške, ki obremenjujejo bilanco socialnega zavarovanja za 100 % več, nego je to po zanesljivi statistiki utemeljeno, bi se dalo primere izkoriščanja socialnega zavarovanja znatno omejiti.

Vpoštevati je tudi, da gredo po današnjem zakonu stroški zdravljenja nezgod prve štiri tedne na račun bolniške panoge, utemeljeno pa je le, da gredo od prvega dneva nezgode na račun nezgodne panoge, ki je finančno močnejša.

V gornjem bi bili navedeni samo v glavnem razlogi, ki bi, ako bi se jih primerno vpoštevvalo, morali omogočiti tudi pri obstoju sedanjega zakona znižanje bolezenskih prispevkov na 4 %.

Kar se tiče prispevkov za nezgodno zavarovanje, je njih neprimerna višina v glavnem posledica sistema kapitalnega kritja, na katerem sloni naše nezgodno zavarovanje in ki zahteva ogromne vsote. Ne samo, da je v gospodarskem oziru riskantno uporabljati ta sistem v času, ko je naša valuta še šibka, ampak je tudi nesocialno, da se obremenjuje sedanja produkcija hkratu z velikimi vsotami, ki bi se mogle porazdeliti na daljšo vrsto let. Nadomestitev čistega sistema kapitalnega kritja z mešanim sistemom, kombiniranim z nakladalnim kritjem, se mora pri reviziji zakona neobhodno osvojiti, da se znižajo prispevki na znosljivo mero.

Tudi je nujno potrebno, da se temeljito revidirajo nevarnostne tabele, ki ne vpoštevajo posebnosti posameznih strok in ki zlasti krivično obremenjujejo malo obrtništvo.

Na podlagi gornjih izvajanj je referent predlagal, da se

1.) ponovno zahteva temeljito revizijo zakona o zavarovanju delavcev, pri čemer se je opirati na izkušnje, dobljene pri dosednji praksi in osvojitvi principa najdalekosežnejše upravne decentralizacije, princip mešanega kritja v nezgodnem zavarovanju in vzakoni potrebnega jamstva, da se socialno zavarovalne institucije ne bodo izkoriščale brezvestno.

2.) Pozvati potom stanovskih organizacij gospodarske kroge, da svojim obveznostim glede plačevanja že zapadlih zakonitih prispevkov v interesu celokupnosti čimprej zadostijo, da se s tem ne obremenjuje zavarovanja po nepotrebnem.

Mojster, ki skrbi za vzgojo vajenca, mu kupi za Božič ali Novo leto Obrtniški koledar.

Jos. Rebek, Ljubljana:

Naš obrtni naraščaj!

Poleg drugih perečih vprašanj je zlasti važna skrb obrtništva za izobrazbo svojega naraščaja. Le z dobro izvežbanim in sposobnim naraščajem je zagotovljen procvit in napredek obrtništva. Z žalostjo pa moramo priznati, da se za naš naraščaj ne skrbi s tisto vestnostjo, kot jo zahteva to važno vprašanje. Naš obrtni naraščaj ne dobiva tiste podpore in oskrbe niti od države, niti od drugih merodajnih faktorjev, katera bi mu šla kot važnemu činitelju v narodnem gospodarstvu. Zato se mi zdi prav, da ponovno

bodimo k izvrševanju dolžnosti vse odgovorne, ako jim je sploh kaj ležeče na tem, da se naš naraščaj spolni v svoji stroki. Obveznosti države so pač mnogostranske, toda preden jih bo država izpolnila, bo poteklo (po sedanji praksi sodeč) še dokaj časa. Ni pa nam na tem, da prepustimo stvar sami sebi, treba je, da obrtništvo seže po samopomoči. Kajti s to vzgojo, s tem napredkom našega naraščaja ne bomo vsemu kos, česar od obrtništva zahteva moderna tehnika in praksa. Vsled tega je nepopisna škoda v obrtu običaj, ki se dosledno izvaja zadnji čas pri nas, da, celo med obrtništvom, ki se prišteva naobraženim. Priznati moramo, da se dobe mojstri, ki niso nikakor dostopni pojmu, da moraš vajencu nuditi vse potrebno v njegovi izobrazbi, ne samo v praksi, temveč tudi v teoriji. Te vrste mojstri pa najraje tožijo, češ, ni izvežbanih moči, ne kvalificiranih delavcev in inozemski nastavljenici niso pri njih redki.

Vprašamo se, ali je treba, da je temu tako? Ali bodo naše delavnice res vedno odvisne od tuje delovne moči v boljših delih? Ali ne more postati naš pomočnik njim enak? Da je prazna ta bojazen, nam je vprav bodrilen dokaz minula vajeniška razstava, ki nam je pokazala, da imamo mnogo pridnega in nadarjenega naraščaja, ki bo pokazal še prav fepe uspehe, ako mu bo dana prilika, da razvije svoje zmožnosti v strokovni naobrazbi. Ne bodimo ozko-srčni in pomagajmo mu do uspeha in napredka!

Velik zastoj v pravilnem razvoju obrtnega naraščaja ne povzroča množica kandidatov, ki dnevno sili v uk brez gotovega cilja, samo zaradi materialnih koristi. Dobro znana je prislovica: «Če se ne boš v šoli učil, boš šel pa za vajenca.» Tu je pa točka, ki naj se v bodoče pretresa pri vsakem sprejemu. Kajti izkušnja nas uči, da, kdor ni marljivo sledil v šoli, mu tudi rokodelska šole ne koristi mnogo, ter le redki so oni iz teh vrst, ki ostanejo pri poštenem obrtu. Žal, da so ravno v pretežni večini naše delavnice, osobito pa tovarne, prenapolnjene sličenega materiala, dočim mora dober in marljiv čakati, da pride do mesta. Zato bi bilo zelo umestno, da naše obrtne zadruge sklepajo ob sprejemu vajencev o zahtevi, da mora kandidat, oziraje se na mnogoštevilne ponudbe, izpolniti gotove pogoje v šolskem napredku. Le na ta način pridemo do dobrega in zmožnega naraščaja, na katerega lahko polagamo mnogo nad.

Drugo, kar je glavno in vse hvale vredno, naj še omenim, kar se je pričelo uvajati v poslednjem času, so pa ozki stiki med mojstri in obrtnonadaljevalnim šolstvom. Brez vsake podlage je bojazen, da se s tem mojstri ponižujejo in zapostavljajo, kakor se to radi tega dosledno navaja. S čim ožjimi stiki z učiteljstvom in mojstri nam je napredek naraščaja zasiguran. Le nazadnjak in oni, ki mu naš obrtni naraščaj v svojem poletu k napredku ni prav nič pri srcu, se bo protivil temu načinu, dočim vsak trezen mojster odobrava ta korak in ga bo podpiral do njegove popolne izpolnitve. Naj živi naš naraščaj!

Napadajo zbornico, ker preganja šušmarstvo.

Vsakemu obrtniku je dobro znano in čuti na lastni koži, koliko škodo povzročajo obrtništvo številni šušmarji. Da boj proti šušmarjem ni lahek, nam kaže izkušnja; da pa bodo šušmarji tako drzni, da bodo

javno napadali naše korporacije, predvsem Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, ker si upa energično braniti po zakonu zajamčene pravice legalnega obrtnika, se pač nismo nadejali. V naslednjem priobčujemo prepis notice «Delavca» z dne 10. novembra, ki dokazuje, da bomo moralni šušmarstvo še energičneje pograbit in krepko podpirati akcijo naše zbornice, da si šušmarji ne bodo domišljali, da je obrtnik samo za to, da plačuje davke, delo in zaslužek pa naj ima šušmar.

Notica se glasi: (Iz tobačne tovarne.) Vodstvo tobačne tovarne v Ljubljani je izdalo po obratih «Razglas» glede nedopustnosti samostojnega obrtnega dela brez obrtnega lista. Razglas se glasi: «Mestni magistrat v Ljubljani kot obrtna oblast poslal nam je pod št. 23.572 ref. II. od 10. okt. 1925 dopis Zbornice za trgovino in obrt glede nedopustnosti obrtnega dela brez obrtnega lista s prošnjo, da to javimo profesijonistom tobačne tovarne. Dotični dopis se glasi: Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Št. 11.114. Mestnemu magistratu v Ljubljani. Iz obrtniških krogov dobiva podpisana zbornica pritožbe, da rokodelsko kvalificirani delavci in uslužbenci raznih podjetij izven svojega delovnega časa brez obrtnega lista opravljajo samostojno raznim strankam rokodelska dela. To velja posebno za delavce in uslužbence železniške delavnice, tobačne tovarne, mestne elektrarne, Strojnih tovarn in livarn, državne protezne delavnice in artilerijske delavnice. S tem se dela poklicnim obrtnikom seveda občutna škoda in nedopustna konkurenca. Zbornica si zato usoja vljudo prositi, da blagovoli obrtna oblast temu šušmarstvu posvečati posebno pažnjo ter šušmarje, ki se zalotijo ali ovađijo, strogo kaznovati. V Ljubljani, dne 3. oktobra 1925. — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Tovarniško vodstvo razglasa to v naznanje in ravnaje.» — Take okrožnice so razglašene po oddelkih tobačne tovarne v Ljubljani. Trgovska in obrtniška zbornica ima načelno prav in se tobačni delavci strinjamo s to okrožnico, ker smo tudi mi mnenja, da naj delavec dela osem ur dnevno, osem ur naj ima za izobrazbo, osem ur pa za počitek. Mi pozitivno vemo, da bo delavec dnevno še vedno več delal, kot pa veliko članov podjetnikov v trgovski in obrtniški zbornici. Čudimo se le temu, da imenovana zbornica tako hitro najde vsako stvar, ki je delavstvu v škodo, le to gospodom ne pride na misel, kar je delavstvu v dobro. Prepričani bodite, gg. podjetniki, da se delavec prav nič ne poteguje za razna čezurna dela in marsikateri delavec dela čez uro s prav veliko nejevoljo. Ker pa gg. delodajalci ne plačajo delavcu niti za najnujnejše življenske potrebe njega in njegove družine, je prisiljen, da si išče postranski zaslužek. To ni slučaj le pri ročnih delavcih, temveč tudi pri uradništvu, ki ima celo za 100 odstotkov višje plače. Zanimivo je tudi to, da razni gg. delodajalci predsedijo lep čas v raznih lokalih, kjer se nič ne zasluži, pač pa veliko izgubi; ta izguba gre na račun delavcev, katerim ne dá zadostne plače, a je potem še tako drzen, da brani potom zbornice čezurno delo. To vprašanje ima lahko dvojno rešitev. Ali nam daste primerno plačo, ki bo odgovarjala draginji, potrebam in delu, ali pa bomo čezurno delo morali vršiti še nadalje. **Značilno je tudi to, da kličete na pomoč oblast, dočim oblasti ne ubogate in ne plačate milijonov, ki jih dolgujete za zavarovanje delavcev.** Pridržujete si celo denar, ki ga odtrgavate delavcu od

njegove plače. Tu napravite torej najprej red, da ne bodo po hišah neprestani obiski, ko vas terjajo za že odtegnjene delavske pare. — Gospod ravnatelj tobačne tovarne bi si lahko prihranil tako delo z okrožnicami, ker ima drugega bolj važnega opravila dovolj. Svetujemo mu, naj poskrbi, da bodo izšle okrožnice, ki naj uvedejo eksistenčnemu minimumu odgovarjajoče plače, nadalje odredbe, da bodo delavci imeli vsako opoldne pri kosilu dovolj prostora, da se dá tistim, ki gredo k orožnim vajam, po doslej veljavnem pravilniku plačo, ki jim pritiče, da naj uredi enkratna izplačila po umrlih starših za sirote v razmerju s predvojno valuto in ne kot sedaj celih 111 Din za predvojnih 111 kron. Delavci naj dobe že enkrat delovno obleko. Delavca naj se ne meče na cesto po lastni volji, če ni zagrešil ničesar. Pa še marsikaj drugega bi bilo treba popraviti. Protestiramo pa proti temu, da se g. ravnatelj vtika s temi okrožnicami v naš prosti čas, ker je on ravnatelj le v tovarni in ni nikake potrebe, da igra slugo raznim podjetnikom. Trgovsko in obrtniško zbornico pozivamo, da se v bodoče bavi z važnejšimi vprašanji, kakor je ta okrožnica.

O združnih občnih zborih.

Kmalu bo prišel zopet čas, ko bodo združna načelstva polagala svojemu članstvu poročila o združnem delovanju tekom leta 1925. Vršili se bodo združni občni zbori, na katerih se bo pregledalo delovanje minulega leta in sklepalo o bodočem združnem delu.

Ker je ravno pri vršitvi občnih zborov opazati razne pomanjkljivosti pa tudi nepravilnosti, ne bo odveč, če podamo nekaj navodil o vršitvi občnih zborov in opozorimo na nekatere važnejše točke, ki jih glede združnih občnih zborov določa obrtni red.

Združni občni zbor se mora vršiti vsako leto vsaj enkrat; običajno se vrši v prvi četrtini koledarskega leta. Po poročilu načelnika in tajnika, ki vsebuje najvažnejše akcije, ki jih je podvzela zadruga v prid svojim članom, statistiko o stanju članstva, pomočnikov in vajencev, in o gospodarskem stanju, poda blagajnik blagajniško poročilo. Zlasti pri blagajniškem poročilu se mnogo greši. Navadno prečita blagajnik nekaj števil o dohodkih in izdatkih tako, da člani ne morejo dobiti niti dovolj jasne slike o blagajniškem poslovanju in združnem premoženju. Računski zaključek mora biti jasn in naj vsebuje vse podrobnosti dohodkov in izdatkov. Tako je treba navesti med dohodki celokupno imetje, ki ga je imela zadruga v začetku leta, potem pa vse dohodke, in sicer naj se navede, koliko so znašale pristopnine članov, vpisnine in oprotnine vajencev, združna doklada, dohodki raznih prireditvev (veselic itd.). Med izdatke vpišemo stroške za upravo (papir, znamke itd.), honorar združnemu tajniku, in če dobiva nagrado tudi načelnik, je to treba posebej izkazati. Med izdatke štejemo nadalje stroške za nabavo knjig, tiskovin in časopisov, zvezino doklado, nakup inventarja in sploh vse važnejše izdatke. Iz takoj detajliranega računskega zaključka morejo člani razvideti ne le, koliko so znašali dohodki in izdatki, temveč tudi, kakšne vrste so bili dohodki in kakšne vrste izdatki.

Večina zadrug pa greši proti § 115. obrt. reda. Ta paragraf določa, da sme zadruga od članskih pristopnin (inkorporacijskih pristojbin) porabiti za

tekoče izdatke kvečjemu tri četrtine (n. pr. če so znašale inkorporacijske pristojbine v enem letu 1000 dinarjev, sme porabiti zadruga od tega zneska le 750 Din). Eno četrtino pa mora plodonosno naložiti. Od vajeniških pristojbin, to je od vajeniških pristopnin in oprostnin, pa sme porabiti zadruga za svoje izdatke le polovico; ostalih 50 % pa mora istotako naložiti in jih sme uporabiti le v vajeniške namene (za nagrade najboljšim vajencem, za vajeniške razstave itd.). Imamo torej dva fonda, združnega in vajeniškega, katera pa je treba tudi v računskem zaključku izkazati. To napravimo na ta način, da izkažemo v bilanci višino združnega fonda v začetku leta in potem v naslednji vrsti: »25 % od inkorporacijskih pristojbin v letu 192. » (n. pr. 1. I. 1925 je znašal združni fond 500 Din, v letu 1925. je znašalo 25 % inkorporacijskih pristojbin 250 Din, torej znaša koncem leta združni fond 750 Din). Na ravno tak način je izkazati v bilanci tudi vajeniški fond.

Večina zadrug teh dveh fondov, ki sta po obrtnem redu predpisana, sploh nima in jih tudi nikjer ne izkazuje. Izgovor, da dajo ti odstotki, ki jih je treba naložiti v fonde, tako nizke vsote, da se naganje v te fonde ne izplača, je neopravičljiv zlasti, ker ima obrtna oblast pravico, pregledati knjige in bi lahko smatrala, če zadruga teh fondov nima, to kot prestopke obrtnega reda. Vsled tega naj vse zadruge že za tekoče leto te fonde v računskem zaključku posebej izkažejo in plodonosno naložijo.

Za redno združno poslovanje je nadalje jako važen proračun za prihodnje leto. Jako mnogo je še zadrug, ki proračuna sploh nimajo in ga zaradi tega tudi ne stavijo v dnevni red občnega zbora. Ravno zaradi tega, ker proračunov nimajo, se dogaja, da s svojimi letnimi dohodki, ki obstojajo pri nekaterih zadrugah le iz pristopnin, vpisnin in oprostnin, ne morejo kriti svojih izdatkov. Če pa hoče zadruga v prid svojih članov res sodelovati v obrtniškem pokretu in se udeleževati za obrtništvo splošno važnih zborovanj itd., pa potrebuje denarnih sredstev. Za izdatke za delegacije, obrtniške časopise in knjige pa so dohodki iz pristopnin, vpisnin in oprostnin gotovo prenizki, posebno če odštejemo 25 % pristopnin in 50 % vpisnin in oprostnin vajencev, ki jih zadruga ne sme uporabiti.

Neobhodno potrebno je radi tega, da zadruga na vsakoletnem občnem zboru sprejme proračun, ki se sestavi na sledeči način: Združno načelstvo sestavi pred občnim zborom vse izdatke, ki jih predvideva za prihodnje leto. Taki predvideni izdatki so zlasti: nagrada tajniku, odnosno načelniku, pisarniške potreščine, nakup inventarja, knjige in časopisi, zvezina doklada po 10 Din za člana, potni stroški za delegate na zborovanja. Ker pridejo tekom leta mnogokrat izdatki, ki jih načelstvo ne more predvidevati, zato se vstavi med izdatke še vsota za »nepredvidene stroške«. Vsoto vseh teh izdatkov je treba sedaj kriti z dohodki. Običajni dohodki pri zadruzi so: pristopnine članov, vpisnine in oprostnine vajencev. Na podlagi prejšnjeletnih statistik more načelstvo predvidevati, koliko bo približno novih članov, koliko vajeniških vpisnin in oprostnin. Pri tem naj vpoštevata takoj, da 25 % od pristopnin in 50 % od vajeniških pristojbin ne sme uporabiti in da z njimi ne more razpolagati. Tako dobljena vsota tvori združne dohodke. Ker so pa izdatki večji, se med temi dohodki in izdatki pokaže primanjkljaj, katerega je treba kriti z letno združno članarino (združno doklado). Najbolje bomo to pojasnili s

sledečim primerom: Skupni izdatki so proračunjeni na 1500 Din, dohodki (pristopnine, vpisnine in oprostnine) znašajo 700 Din. Pokaže se torej primanjkljaj 800 Din, katerega je treba kriti z združno doklado. Zadruga pa šteje n. pr. 30 članov. Zato je treba ta primanjkljaj razdeliti na 30 članov, tako odpade na vsakega posameznega člana okrog 26 Din. Določijo se radi tega združna doklada, zaokrožena navzgor, 30 Din. Tako so se dohodki in izdatki izenačili in tako sestavljen proračun predloži načelstvo občnemu zboru v odobritev.

Obrtni oblasti mora združno načelstvo poslati zapisnik občnega zbora in priložiti računski zaključek.

Če hočemo izpopolniti našo organizacijo, tedaj tudi administrativne strani ne smemo omalovaževati. Zadruga mora voditi potrebne knjige in zapiske tako, da je vsak čas razvidno stanje zadruge. Napravimo torej v notranjosti zadrug red, potem pa bo naša organizacija kmalu boljša in jača.

Posnemanja vredno.

Ravnatelj g. Albin Lajovic iz Tržiča nam piše:

Priloženo Vam pošiljam poročilo instalaterskega vajenca Josipa Kralja o obrtniškem in vajeniškem sestanku v Tržiču na Malega Šmarna dan. Iz poročila vidite, da so tržiške obrtne zadruge, ki so ta sestanek povzročile, zadele pravo jedro. Razveseljiv je bil pogled na veliko družino obrtnikov in vajencev ter učiteljev obrtnonadaljevalnih šol iz Tržiča in Križev, ki so si med seboj odkrito povedali, kje koga čevlji žuli, ki so si končno pogledali globoko v oči in spoznali, da je napredek obrtnega stanu odvisen tako od mojstra kot njegovega vajenca, obrtna šola pa je tisti činitelj, ki napredek naravnost množi. Če se torej vsi trije zavedajo vzajemnih dolžnosti in jih vzajemno izvršujejo, tedaj je zmaga na strani obrtništva. Vsi, ki so predavali ali se debate udeležili, so se strnili v tej vrhni misli. Prvi pogoj procvita pa je seveda dobra šolska izobrazba, ki jo mora vajenec prinesiti v uk. Na to mora gledati mojster, ko sprejema vajenca, v tem pravcu moramo delovati vsi, ki imamo z mladino posla. Odpraviti moramo neumni pregovor: »Če se ne boš učil, te bom dal za šuštarja!«, na njegovo mesto moramo postaviti edino pravilno načelo: Če se boš pridno učil, boš šel za čevljarja, mizarja, zakaj delo, in naj je kakršnokoli, je častno, da, življenska naloga posameznika, ne pa kazen ali sramota. »Resnično modernega in naprednega človeka spoznaš po njegovi delavnosti. Resnično moderni človek, to je delavec, obrtnik. V resnici dragoceno življenje korenini v poštenem delu, ali v dobrih delih, ali v čisti ljubezni.« Tako pravi otec Masaryk, ravnajmo se po njem.

V pismu, ki nam ga prilaga, pa je napravil vajenec Josip Kralj o obrtniškem sestanku v Tržiču naslednje lepo poročilo:

»Dne 8. decembra ob 9. uri je bil v telovadnici meščanske šole v Tržiču obrtniški sestanek ob obilni udeležbi vajencev in g. mojstrov. Sestanku je predsedoval g. Ivan Papov, čevljarški mojster, ki je v kratkem razložil, kakšno naj bo vedenje vajencev izven šole. Nato je dobil besedo g. Albin Lajovic, ki je govoril velevažne besede ne le vajencem, ampak je tudi navduševal g. mojstre za povzdigo obrtništva. Sprožil je tudi misel, da bi se osnovala strokovna

šola za čevljarje, kar bi bilo tudi na mestu. Za njim so navduševali vajence gg. K. Bocak, O. Boskovič, J. Sitar, A. Primožič in Pečjak, naj se vadijo in uče, da bodo enkrat dobri člani človeštva. Le s pridnostjo in lepim vedenjem bodo koristili sebi in vsemu narodu. Želimo vsi skupaj, da bi se večkrat otvoril kak sestanek in osnovali vsi skupaj načrt za procvet obrta trga Tržiča.»

Naj bi služil ravnatelj g. Albin Lajovic za vzgled vsem vzgojiteljem, vajenec Josip Kralj pa vajencem!

Razno.

Iz seje obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Obrtni odsek naše zbornice je imel dne 10ega t. m. sejo, na kateri je pod predsedstvom g. Franchettija razpravljalo o preureditvi točarinskih taks, o ureditvi nedeljskega počitka, o načrtu zakona o državni banki, o dispensnih in koncesijskih prošnjah, o načelnih obrtnopravnih izjavah in predlogih, o obrtnem nadaljevalnem šolstvu, o šušmarstvu ter o zakonu o pobijanju alkoholizma. Glede točilnih taks je odsek zavzel stališče, da se imajo temeljito preurediti, ako se obdrže, sicer pa da je te takse treba sploh ukiniti in mesto tega kvečjemu povišati trošarino na vino za 10 do 12 par pri litru. Nedeljski počitek naj bo obligatoren za vse obrtne panoge, razen za one, ki so izvzete po § 14. zakona o zaščiti delavcev. Izjeme § 14. tega zakona naj ne veljajo za brivce v Ljubljani, Mariboru, Celju, za katere se naj uvede popolen nedeljski počitek. Glede časa zapiranja lokalov ob delavnikih naj velja za cvetličarje ista ura, kakor za slaščičarje. Odsek je vzel na znanje akcije zbornice glede načrta zakona o Državni obrtni banki, posebno glede telegrafične predstavke na ministrstvo trgovine in industrije in posredovanja pri vseh političnih strankah, ker novi načrt zakona ni zagotovil tudi ustanovitve filijalk v Ljubljani in Mariboru. Na predlog g. Franchettija izreče zbornica zahvalo klubom vseh strank, katerih člani so se zavzeli pri razpravah o Državni obrtni banki za interese slovenskega obrtništva s prošnjo, da zastavijo ves svoj vpliv, da bo zbornica pozvana na sodelovanje v osnovni odbor, ki ima izdelati statut banke. Nadalje so se obravnavale naslednje dispense in koncesijske prošnje: Uršula Pirc, Barbara Pretnar, B. Lergetporer, A. Skok, A. Kralj, B. Balantič, J. Ravnik, U. Polak, R. Brunček, J. Ropar, A. Barle, J. Gačnik, M. Čopara, M. Kovačič, M. Podlipec, Žveglja in Paar. Načelne izjave in predloge je sklenil odsek v naslednjih primerih: Ali velja cesarski ukaz o vračunanju vojnega službovanja tudi za zobotehnike, ali je smatrati mizarstvo delavnico tvrdke «Javor» z Broda in Matilde Bergmanove iz Oplotnice za tvorniški obrt, ali ima konfekcijski obrat tvrdke «Amerikaner» v Celju tovarniški tečaj, dalje je zavzel odsek stališče k resolucijam čevljarskega kongresa v Ljubljani glede prikrejevalnih tečajev, glede upravičenosti zidarov do mojstrov do beljenja sob tudi z harvanim belilom, obravnaval je pravilnik o ogledu klavnih živali in mesnih izdelkov, vprašanje, če sme združni občni zbor znižati najvišjo mero globe po 300 Din na podlagi § 125. obrt. reda, določitev teritorialnega obsega Zadruga zidarov in tesarskih mojstrov in kamnosekov v Ljubljani, vprašanje izločitve brežiške in laške gostilničarske zadruge iz teritorialnega okoliša Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, sklenil je o predlogih za izpremembo pravilnika o nabavi orožja, o pritožbah proti Državni protezni delavnici v Ljubljani, o prošnji tega zavoda, da bi smel vzgajati vajence in pomočnike, o predlogu na Generalno direkcijo carin in na Min. trgovine in industrije, da se radgonskim mizarjem

dovoli carine prosto prevažanje lesa radi obdelave v avstrijsko Radgono, o obrtnopravnem značaju prirejanja radiokonzertov, o prošnji vrhniške obrtne zadruge, da se sedlarji, jermenarji itd. njenega okoliša izločijo iz svoje pokrajinske zadruge, o obrtnem značaju izdelovanja pločevinastih peči na kurjavo z žaganjem, o obsegu obrtnih pravic onih, ki so svoječasno dobili pravico za peko domačega kruha. Končno je razpravljalo pri tej točki dnevnega reda tudi o zopetni uvedbi omejenih stavbnih koncesij. Na predlog g. Kralja se zbornica obrne do pristojne oblasti, da se uvede praksa, da se smatra kot bistveni znak konfekcijske in čevljarske tovarne, da ne dela po meri za posameznike. Odsek je odobril poročilo o obrtnem nadaljevalnem šolstvu in zborničnih akcijah v tem pogledu, posebno glede ustanovitve posebnega oddelka za vse strokovno šolstvo po državi pri ministrstvu trgovine in industrije. Ostra debata se je vršila glede pobijanja šušmarstva. Sklenila se je ponovna intervencija zbornice na merodajnih mestih, da nastopajo obrtne oblasti z vso strogostjo ter zadrugam nudijo več podpore, kot doslej. Po predlogu g. Franchettija naj bi se uvedla določba, da se kaznuje tudi oni, ki naroča dela pri šušmarju, sprejel pa se je tudi predlog g. Horvata iz Ljutomerja, da se šušmarske kazni stekajo v združni fond, odnosno v fond za obrtne nadaljevalne šole. Obširna je bila debata glede načrta zakona za pobijanje alkoholizma, ki preti ugonobiti gostilničarstvo, vinorejo in produkcijo alkoholnih pijač, s tem pa občutno oškoduje številne obrti, ki dobe dela od alkoholne industrije.

Seja načelstva Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani se je vršila pod predsedstvom zveznega načelnika g. Eng. Franchettija dne 10. t. m. Po podanem poročilu načelstva za čas od zadnje načelstvene sej se je prešlo na razpravo o poživitvi akcije za postavitev obrtniškega doma v Ljubljani. Po tozadevnem referatu se je sklenilo, da izda zveza nabiralne bloke, ki naj se razpošljejo vsem zadrugam v ljubljanski oblasti. Temeljni kamen stane 500 Din, kdor pa založi 1000 Din, postane ustanovnik. Kdor kupi temeljni kamen, se vpiše v spominsko knjigo, ustanovnike pa se ovekoveči v domu na spominski plošči. — Razpravljalo se je nato o pravilniku za vajeniške preizkušnje in se je po živahni debati sklenilo, da se osnutek pravilnika za vajeniško in pomočniško preizkušnjo razpošlje vsem zadrugam, da podajo svoje mnenje. — Sklenilo se je, da se bo vršil zvezni občni zbor v nedeljo dne 21. februarja 1926. — Pri «Raznoterostih» se je sklenilo, da se predlog Obrtne zadruge v Dolnjem Logatcu radi ustanovitve «Samopomoči za obrtnike» predloži zveznemu občnemu zboru.

Članski sestanek zadruge čevljarjev v Ljubljani. V torek 8. t. m. se je vršil v salonu restavracije «Pri Mraku» članski sestanek, katerega se je udeležilo okrog 30 članov, za Zvezo obrtnih zadrug pa tajnik I. Kaiser. Združni načelnik g. Oblak in g. Breskvar sta obširno poročala o šušmarstvu in o tozadevnih ukrepih, ki jih je podvzela zadruga. G. Rozman, ki je že mnogo let zastopnik čevljarske stroke v davčnih komisijah, je opozarjal zborovalce na davčne napovedi, katere je treba vložiti meseca januarja, in pojasnil davčno postopanje z onimi, ki napoved vložijo, in z onimi, ki tega ne storijo. Obrazložil je nadalje, kaj in kako je treba napovedati. G. Breskvar je nato poročal o davku na ročno delo, prečital se je tudi dopis Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki pojasnjuje, kako je postopati pri odpremi tega davka. Zvezni tajnik g. Kaiser je k tej točki obrazložil podrobneje, kako naj vsak posameznik odteguje davek svojim pomožnim močem in kako naj ga potem

odračuna dayčnemu uradu. Pri točki «Raznoterosti» se je sklenilo, da naj Zveza obrtnih zadrug sestavi spomenico glede šušmarstva in konfekcionarjev, ki prevzemajo dela po meri in popravila. Spomenica se bo predložila velikemu županu, na kar se mu bo predstavila deputacija, ki bo prosila za usten odgovor na spomenico. Izvoljeni so bili tudi štirje člani v deputacijo. Po daljši debati o potrebi močne stanovske organizacije je g. načelnik zaključil zborovanje.

Zadruga urarjev, zlatarjev, pasarjev, optikov in gra-verjev v Ljubljani obvešča svoje člane, da je delodajalcem dano na izbero, da odpremljajo davek na zaslužek telesnih delavcev četrtletno na podlagi prijave ali pa da ga plačujejo mesečno s seznamom. Ker zaposlujejo naši člani navadno le manjše število telesnih delavcev, jim je radi enostavnosti dovoljeno, da odpremljajo davek četrtletno z imenskim seznamom, ki se dobi v Zadrugi tiskarni v Ljubljani. Delodajalcem, ki izberejo ta način plačevanja, ni treba vlagati prijav in drugih naznanil. Delodajalci morajo odvajati davek s seznamom tekom 14 dni po preteku vsakega meseca, oziroma četrtletja. Glede zaračunavanja zamudnih obresti in izvršilnih stroškov se bodo uporabile obče določbe, ki veljajo za druge direktne davke. Zlasti se ne bodo zaračunale zamudne obresti, ako se davek v navedenem 14dnevem roku odvede.

Naš čevljarški obrt. Čevljarška zadruga v Ljubljani se je obrnila na Zvezo obrtnih zadrug, da bi se pokrenila akcija zoper uvoz inozemskih čevljev in vtihotapljanje zlasti italijanskih čevljev. Zveza je tej želji radevolje ugodila in je sklicala sestanek, katerega so se udeležili zastopniki čevljarške zadruge, kot zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo pa zbornični tajnik g. dr. Ivan Pless. Na tem sestanku se je sklenilo, da se napravi predstavka z zahtevo, da naj se carina na uvoz čevljev zviša vsaj za toliko, kolikor se je zvišala carina za sirovine, glede vtihotapljanja čevljev pa, da se naprosi g. upravnika glavne carinarnice v Ljubljani, da carinski organi pri pregledovanju potne prtljage postopajo ostrejšje. — V zmislu teh sklepov sestanka je napravila zveza predstavko na ministrstvo financ in ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu. Poleg teh vlog je napravila zveza posebno spomenico na velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani radi šušmarstva, v kateri je zahtevala, da izda veliko županstvo vsem podrejenim obrtnim oblastvom navodila, da naj strogo nadzorujejo izvrševanje obrtnih predpisov. O uspehu teh intervencij bomo svoječasno poročali.

Davčni izvedenci in smernice za oceno dohodkov za leto 1925. Ker nekaj zadrug še ni predlagalo po šest izvedencev in tudi niso poslale podatkov glede ocene dohodkov na okrožnici, ki jih je razposlala Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, jih pozivlja zveza, da to čimprej store.

Živina v Jugoslaviji. Pred začetkom svetovne vojne leta 1914., je bilo v mejah sedanje Jugoslavije toliko živine:

Goveda	6,277.000
konj	1,551.000
prašičev	5,234.000
ovac	11,570.000

Leta 1920. je bilo število tole (prištete so še druge vrste):

Govedo	4,752.000
bivoli	53.000
konji	1,058.000
mule	18.000
osli	83.000
prašiči	3,269.000

ovce	6,750.000
koze	2,368.000
perutnina	15,121.000
panji	389.000

Leto 1924. je pa izkazalo sledeče številk:

govedo	3,768.000
konji	1,041.000
prašiči	2,460.000
ovce	7,596.000
osli	90.000
mule	14.000
bivoli	29.000
koze	1,718.000
panji	572.000
perutnina okrog	15,000.000

Torej gremo v glavnih panogah pošteno nazaj. V Sloveniji so našli lani 376.600 glav goveda, 52.300 konj, 289.700 prašičev, 57.000 ovac, 5700 koz, 61.800 panjev. O drugih delih države bomo pa še poročali.

Za konzorcij «Obrtnega Vestnika» Engelbert Franchetti.

Urednik Engelbert Franchetti.

Za Delniško tiskarno, d. d. v Ljubljani, H. Brandt.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta šte. 2.

Velika zaloga domačih najboljših šivalnih strojev in pisalnih strojev „ADLER“ in „URANIA“ in pletilne stroje. — Kolesa prvih tovarn, Dürkopf, Styria, Waffenrad.

Skrbno izdelovanje

Preobleke

Najnižje cene!

L. MIKUŠ

tvornica dežnikov

LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Največji izbor

Popravila

Najnižje cene!

NAJTRPEŽNEJŠO STREŠNO OPEKO

NUDIJO

ZDRUŽENE OPEKARNE, D. D.

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 13.

TELEFON 733.

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4
nasproti frančiškanske cerkve.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z o. z. v Ljubljani

Mestni trg šte. 6.

ker ima že nad

10,000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun
obrestuje najugodnejše.

Obrtna banka v Ljubljani

Centrala:

Kongresni trg št. 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izoršuje vse bančne transakcije najkulantnejše. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslopu).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50,000.000.—

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000.—

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice
Celje
Crnomelj
Kranj

Logatec
Maribor
Metković
Novi Sad
Trst

Ptuj
Sarajevo
Split
Gorica

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

Priporoča se za vse
bančne posle